

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 3. An ob adulterium tam occultum, quàm notorium liceat conjugii
innocenti propria autoritate divortium facere, nulla expectata Judicis
sententia?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

479 Ad 3. Q. An divortium propria autoritate institui possit, non expectatâ Judicis sententiâ? Negant plures cum Innoc. in C. intelleximus 6. fin. de adult. Gabr. in 4. D. 35. q. un. a. 2. Concl. 6. Gonzal. in C. 3. n. 8. prop. fin. h. tit. judicium Ecclesiæ postulantes ex his rationibus. 1. Ex C. Saculares 1. caus. 33. q. 2. ubi excommunicari jubentur Viri, qui uxores suas sine judicio Ecclesiæ dimittunt. 2. Ex textu C. porrò 3. h. tit. ubi expressè negatur, separationem conjugum absque judicio Ecclesiæ fieri posse, etiam cum Parentela sive Consanguinitas publica, & notoria est. 3. Quia iniquum videtur, quemlibet in sua propria causa Judicem esse. 4. Quia divortium est pœna nocentis, quam jus ipsò factò non imponit, sed Judici remittit imponendam. 5. Quia Matrimonium, cum sit Ecclesiæ autoritate celebratum, debet quoque autoritate Ecclesiæ, & non ipsorum conjugum, dissolvi.

Alii id concedunt, si adulterium sit notorium; negant verò si sit occultum. Sed

480 Melius, ac veriùs dicitur, licere conjugi innocenti ob adulterium tam notorium, quàm occultum, secluso scandalo, divortium propria autoritate facere, tam quoad thorum, & debiti redditionem, quàm quod mutuam cohabitatio-

nem, saltem pro foro conscientiae. Ita Paludan. in 4. d. 35. q. 1. a. 3. Concl. 3. Sylv. V. divortium, q. 8. Covar. p. 2. c. 7. §. 5. Henriq. l. 11. c. 17. Coninch D. 35. n. 2. Palao D. 3. p. 6. §. 4. Rebell. l. 2. q. 17. Laym. l. 5. tr. tr. 10. p. 3. cap. 7. Wiestn. n. 76. & seqq. Clericat. de Sacr. Matr. decis. 39. n. 31. Gasp. Hurtad D. 11. diffic. 6. n. 21. alique plures cum, & apud Sanch. l. 10. D. 12. à n. 5. 14. 31. & seqq. Quoad adulterium notorium probatur. 1. Ex C. significasti de divort. ubi ratihabetur unius conjugum recessus ab altero ob adulterium propria autoritate factus, si notorium est, mulierem adulterium commisisse, &c. 2. Ex cap. ex parte de sponsal. ubi dicitur: Nemini licet uxorem suam sine manifesta causa fornicationis dimittere: ergo stante manifesta causa fornicationis licita est dimissio, neque uxor dimissa restituenda est, sicuti docet Gloss. C. fin. V. fornicationis de adult. & colligitur ex C. de Benedicto 5. Caus. 32. q. 1. & C. de illa 6. h. tit. Etenim cum delictum notorium est, perinde est, inquit cit. Pal. ac si publica sententia, & judicio reus damnatus esset.

Quoad adulterium verò occultum, quando hoc publicè quidem occultum est, sed innocenti privatim certò cognitum. Prob. ex eo, quòd adulterium ex natura sua non aliter obliget ad thorum, & redditionem debiti conjugalis, nisi

U u u 2

sub

sub conditione, si etiam alter conjux fidem conjugalem servet, seu carnem suam in alienam non dividat *C. quemadmodum 25. pr. de Jurejur.* ergo si alter hanc fidem non servet, sed carnem suam in alienam dividat, cessat in innocente obligatio per contractum Matrimonii contracta, sicuti cessat quælibet alia promissio, cessante conditione, sub qua tacite facta est; & quidem, cum negatio debiti sit actus privatus, privatim etiam, & autoritate propria fieri potest. Unde in divortio innocens propriè non sibi jus dicit, sed jure à Matrimonii natura sibi concessio utitur, quod jus Ecclesia, approbando Matrimonium, approbare censetur.

Confirmatur, ob adulterium notorium, (sive notorietas illa sit facti, sive sit juris) licet Conjugi innocenti propria autoritate à nocente divertere: ergo æquè ei licebit in foro conscientiae ob adulterium secretum; quippe jus divertendi non ex publicitate, sed ex delicto nascitur; publicitas enim solum requiritur ad vitandum scandalum: Unde scandalo cessante, quomocunque innocenti de adulterio certò moraliter constet, possidet ille jus divertendi, ac pro foro conscientiae divertere potest, quia in hoc foro non tenetur quisquam contractus fidem servare ejusdem fidei violatori. Unde & Christus *Mat. 5. & 29.*

absolutè dixit, licitam esse dimissionem conjugis propter adulterium, non distinguens inter publicum, & occultum.

Dixi porrò pro foro conscientiae; nam in foro externo ex causa adulterii, nec notorii nec legitime probati uxorem dimittens, eam recipere compellendus est, ne hominum malitiae præbeatur ansa conjugum innocentiam ejusmodi dimissione injustè vexandi, qua restitutione facta, seu conjugè dimisso ad pristinum Statum restituto, agetur de alterius exceptione, & probato adulterio divortium celebrabitur; Quod si in probatione defecerit innocens, cogetur in Matrimonio perseverare.

Dixi 2. Si adulterium innocenti privatim certò cognitum sit; nam si innocens non est de adulterio moraliter certus, sed dubius duntaxat sit, vel solum suspicio probabilis de illo habeatur, nullatenus potest propria autoritate ab altero divertere, ut passim notant DD. & apertè colligitur ex *citt. C. ex parte &c. & C. dixit Dominus 32. q. 1.* & ratio est; quia antequam habeatur moralis certitudo de adulterio, saltem per præsumptionem violentam (qualis intelligitur in *citt. C. dixit.*) ortam scilicet ex circumstantiis cum fornicationis actu ferè semper conjunctis, fundantibus mo-
ralem

ralem certitudinem, alter conjux manet interim in sua possessione, & jure, quò privari non potest, cum in dubio melior sit conditio possidentis. Porro talem certitudinem habere cenlebitur conjux innocens, ut notat citt. Palao, si pro adulterio talia indicia habeat, quæ in judicio externo probata fuissent, ut Judex divortii sententiam proferre posset; quippe conjux innocens recedens ab altero, quasi sententiam profert. In particulari autem esse solum cum cum sola tempore, & loco ad peccandum apto. v. g. in eodem lecto, sufficiens utique adulterii indicium, est, præsertim si unus conjugum sit suspectus, vel aliàs malè diffamatus, prout dicitur in cap. litteris de præsumpt. Oscula tamen, amplexus, & tactus præcisè, licet plures DD. apud Sanch. l. c. censeant sufficere ad separationem, probabilius tamen, ac veriùs oppositum docent citt. Sanch. & Palao cum aliis, nisi ex aliis etiam concurrentibus circumstantiis aggravetur præsumptio, v. g. si exercentur in loco abdito, & secreto, ubi facillè copula haberi posset, aut à personis aliàs suspectis; quia ex hujusmodi actibus, præscindendo ab aliis circumstantiis, neque ex natura rei, neque aliqua lege adulterium plenè probatur. Amatorix quoque litteræ ad hanc separationem sufficiunt, quæ à muliere Missæ sunt amasio, & in iis

adjungitur Confessio adulterii præteriti, ut cum aliis notat citt. Pal. nam esto, Confessio ista, utpote extrajudicialis non plenè delictum probet ad faciendum divortium in judicio per sententiam Judicis, sufficit tamen hæc probatio ad faciendum divortium extrajudicialiter, & authoritate propria, utpote ad quam faciendam minor probatio requiritur, ut notat citt. Palao. Inò juxta eundem Pal. Sanch. n. 51. & Guttier. n. 12. sufficit, ut conjux innocens dividertere possit, si de sui Conjugis adulterio, seu de illius violento judicio, certior fiat à persona fide dignissima, cui meriò prudentissimus quisque fidem haberet; quia illud dictum certitudinem moralem præstat.

Ad argumenta in contrarium allata, R. ad 1. C. seculares, non loquitur de dimissione ex causa adulterii, cujus notitia certa habetur; sed de illo, qui uxorem demisit ratione sævitix, aut sine graviori culpa, vel probabili causa, animo ad illicita consortia accedendi. Secùs in adulterio, quod jute naturali divortio causam præbet.

Ad 2. R. textum illum non de divortio quoad thorum, & cohabitationem loqui, sed de matrimonii dissolutione quoad vinculum, & libertatem alteri copulandi; quæ res cum gravissima

Uuu 3

fit,

fit, & gravioribus exposita periculis, meritò Ecclesiæ judicium requirit, ut notant citt. Palao, Sanch. Coninch, & alii.

Ad 3. R. Innocentem suo discessu non tam sibi jus dicere quàm uti jure suo, sibi ex natura Matrimonii certò competente, & nulla lege sibi adempto; prout colligitur ex *C. dixit citt.*

Ad 4. R. Divortium non esse propriè pœnam, ut patet ex dictis, sed quasi conditionem imbitam in Matrimonii contractu, si alter conjux fidem conjugalem fervet, quæ conditio, cum sit in favorem innocentis, sufficit, ut innocens adulterii, seu violatæ fidei conscius, adulterum jure privet, debitum exigendi.

Ad 5. R. id procedere pro foro externo, secùs in foro interno, ubi spectatur natura contractus matrimonialis, qui, ut dictum est, ad thorum, & cohabitationem non obligat, nisi sub conditione, si etiam ab altero conjuge fides matrimonialis servetur. Secùs si data fides violatur.

482 Ad 4. Q. An dos, factò divortio ob adulterium, restituenda sit uxori adulteræ? R. Negativè; nam inter pœnas uxoris adulteræ, ea est; ut dotem perdat, Viròque accrescat, *C. plerumque de*

dotat. inter Virum, & uxorem. l. consensu 8. §. hac nisi 4. & §. seq. C. de repud. Novell. 117. c. 8. §. 2. & tradit communis DD. ut sic aliqua compensatio fiat pro gravissima offensa, quam innocens per adulterium passus est; si tamen uxor adultera filios habeat ex eodem, vel alio Matrimonio, tunc maritus, dum vivit, utrumfructum illorum bonorum habet, sed eo mortuo succedunt filii in bonis adulteræ; ut ex jure communi probat Barbol. l. 2. p. 1. in princ. n. 62. ff. soluto Matrim. & colligitur ex citt. Novell. 117. c. 8. V. si enim filios.

Vicissim uxor ob Viri adulterium lucratur donationem propter nuptias, (scilicet eam, quæ fit à Viro uxori pro securitate dotis) citt. *leg. consensu, §. si verò C. de repud. & Auth. liceat matri, & avie. §. quia verò plurimas, v. si de adulter. & tradit communis cum Gloss.*

Præterea, si divortium non culpa uxoris, sed viri factum sit, restituenda est uxori dos, ut manifestè colligitur ex *cap. 1. de don. inter vir. & uxor. & docet Abb. cum Bald. in cap. 1. ut lite non const. & insuper restituenda est medietas lucrorum, usque ad divortii tempus, ut habetur cap. significavit, & tradunt Covar. 4. decret. 2. p. c. 7. §. 1. Ant. Gomez leg. 53. tauri n. 72. Palao D. 3. de spons. p. 6.*